

HEVES

TELEPÜLÉSI ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

MEGBÍZÓ

Heves Város Önkormányzata
3360 Heves, Erzsébet tér 2.

TERVEZŐ

KőszeghyArt Bt.
4029 Debrecen, Kígyó utca 42.
Tel.: 20/384-3850
www.koszeghy.art
koszeghyart@gmail.com
2022

1. Örökségvédelmi vizsgálat	3
1.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)	3
1.2. A település régészeti örökségének felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással	4
1.3. A védett műemléki értékek települési értékleltára	5
1.3.1. A világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területek	5
1.3.2. Az országos építészeti örökség elemei	6
1.3.3. A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és a nyilvántartott régészeti lelőhelyek	13
1.4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára	20
1.4.1. Településszerkezet, telekstruktúra és az utcavonal-vezetés	20
1.4.2. Utcakép vagy utcakép részlet	22
1.4.3. Egyéb településkarakter elemek	22
1.4.3. Építményrészlet, alkalmazott anyaghasználat, tömegformálás, homlokzati kialakítás	23
1.4.5. Táj- és kertépítészeti alkotás, egyedi tájérték, növényzet	35
2. A rendezés során tervezett változások hatáselemzése	46
2.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése és hatásuk	46

1. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT

Heves Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a megváltozott jogi környezetre való tekintettel új településrendezési eszközök készítését határozta el. Az új településrendezési eszközök megalapozó munkarészeit a Képviselő-testület 2022-ben fogadta el. A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet 84.§-a szerint „A települési örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséről a településfejlesztési koncepció vagy a településrendezési eszköz és a településképi rendelet készíttetője köteles gondoskodni.”

Mivel településfejlesztési koncepció a megalapozó vizsgálat készítése idején nem készült, így a jelenleg készülő településrendezési eszközök készítésével egy időben történik meg az örökségvédelmi hatástanulmány elkészítése a jogszabályban megfogalmazottak szerinti tartalommal.

1.1. A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETI LEÍRÁSA (A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉS- ÉS TÁJSZERKEZET ALAKULÁSA, A TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG)

Heves városa Magyarország északkeleti részében, az Észak-magyarországi régióban található, Heves megye délkeleti részén fekvő város. Járási székhely a múltban és a jelenben egyaránt. Légvonalban a megyeszékhely Egertől 34 km-re, Gyöngyöستől 33 km-re, Füzesabony városától 20 km-re található. Földrajzi elhelyezkedéséből adódóan Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez is több szállal kapcsolódik. A városon áthaladó 31. sz. főúton Jászberény 34 km-re fekszik Hevestől. A városhoz tartozik Pusztacsász, valamint Alatka és több más külterületi lakott hely is, néhány száz lakossal.

Heves volt járási székhely, középfokú körzetközpont, ma a Hevesi kistérség központja. A központi szerepkört erősítik a Dél-hevesi többcélú kistérségi társulás keretén belül a városra háruló feladatok. Földrajzi viszonylatban, a Hevesi-síkon, a Mátrától 50, a Bükk-től 60 a Tiszától 25 km-re fekszik a település.

Az éghajlat mérsékelten meleg-száraz. A város területe hordalékkúpsíkság, a felszín 90%-át holocén anyagok és lösziszapok borítják. A sík terepet a múltban mesterségesen formált és mára megmaradt halmok teszik változatossá. A 90 méteres tengerszint feletti magasság a legkisebb, a legnagyobb pedig a Góbis-halom a maga 120 méteres tengerszint feletti magasságával. A

határában található északkeleti-délnyugati irányú homokvonulat néhány méter magas homokbuckákkal fedett.

A település egyetlen természetes vízfolyása a Hanyi-ér, mely a város határának keleti részét érinti csak. Ez vezeti el a település többi csatornájának vizét is. Kevés vize nyáron ki is szárad, medrét nád, sás és gyékény borítja.

A délkeleti határrészen lévő mélyedésekben időszakos vizek képződnek, amelyeket csatornák gyűjtenek össze. A város belterületén található tavat, mely eredetileg vályogödör volt, halastóvá fejlesztették.

A természetes növényzet tatárjuharos lösztölgyesekből, a szikesek és a sztyeprétek lágyszárú fajából áll. A határban lévő szélvédő fasorok nyár és akácfái, fekete fenyői már mesterségesen telepítettek.

Állatvilágára a kisvadak a jellemzőek. 1993-ban létrejött a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet. Madártani szempontból jelentős a kerecsen sólyom állomány, a túzok, és a parlagi sas is.

A város határában jelentős homok és kavicskészlet van. Erdőterülete mindössze 2-3%.

A település agrártelepülés. A mezőgazdasági tevékenység még napjainkban is jelentős a településen. Híres dinnyetermő vidék. Az 1960-as évektől megkezdődött iparosodás révén bár még maradt a mezőgazdasági profil, de már nagyobb részben megjelenik az iparterületen foglalkoztatás.

A lakásállomány zöme 1960 és 1980 között épült. Majdnem 90 százalékuk egylakásos, önálló telken épült, családi ház, mely az iparosodás után ide költöző emberek életvitelének megfelelően került kialakításra. A városias fejlesztések következtében a településközpontban több 2-4 emeletes, többlakásos ház épült, a 1970-es, 1980-as években.

1.2. A TELEPÜLÉS RÉGÉSZETI ÖRÖKSÉGÉNEK FELMÉRÉSE ÚJONNAN BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETNEK KIJELÖLT TERÜLET ESETÉN TEREPEBEJÁRÁSSAL

Az újonnan beépítésre szánt területek vonatkozásában a régészeti gyűjtőkörrel rendelkező múzeum 2021. novemberében megkeresésre került, a régészeti szempontú bejáráshoz szükséges adatokat megkapta. A bejárt területeken talál új régészeti lelőhelyek regisztrálása, nyilvántartásba vétele megtörtént. Az új lelőhelyeket a tervek feltüntetik.

1.3. A VÉDETT MŰEMLEKI ÉRTÉKEK TELEPÜLÉSI ÉRTÉKLELTÁRA

1.3.1. A VILÁGÖRÖKSÉGI, ÉS A VILÁGÖRÖKSÉGI VÁROMÁNYOS HELYSZÍNEK ÉS TERÜLETEK

A város nem érintett a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. tv. által meghatározott világörökségi is világörökség várományos területek övezetével.

Heves város műemlékei

1 / 7

Borospince

hrsz 166, Kazinczy Ferenc utca 3.

Kertben álló, félig földbe süllyesztett, földdel fedett borospince, trapéz alakú homlokzati falán pilléres, falsávós vakolatarchitektúra. A pince oldalági térbővületében szecessziós vakolatarchitektúra.

Dobóczy-kúria, Kállay-kúria

hrsz 1095/1, Dobó u. 29.

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes kúria. Főhomlokzatának középtengelyében oszlopos tornác, a tornác előtt, a sarkokon három oszloppal alátámasztott portikusz. Bal oldalrizalitján íves, vakolatdíszes oromdész. A Dobóczy-kúriával azonos hrsz.-on álló és azonos trsz.-on nyilvántartott: Kállay-kúria: szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes épület, dór oszlopos tornáccal, amelyet az utóbbi időkben beépítettek. Hátsó homlokzatát középrizalit tagolja. A mai alaprajz valószínűleg az eredetileg U alaprajzú ház szárnyközének utólagos beépítésével alakult ki. A belsőben historizáló nyílászárók. Telkén egyemeletes, nyeregvetésű magtár áll, 20. század eleje.

Nepomuki Szent János-szobor

hrsz 1331, Erkel Ferenc út (a templomkertben)

Hasáb alakú talapzaton álló Nepomuki Szent János-szobor. A szent papi ornátusban kezében kereszttel és birétummal látható. Talapzatán kartus, egykor 1768-as évszámmal. A szobor jelenleg a r. k. templomban van (trs.: 2241).

Radich-kúriák (Hevesi népművészeti és háziipari szövetkezet)

hrs. 1239/2, Kossuth Lajos u. 26-28.

1. kúria: a telekbelső ÉNy-i részén szabadon álló, eredetileg L alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület, a külső oldalon végigfutó klasszicista tornáccal, több hozzáépítéssel. Csehboltozatos belső terek; kőkeretes, barokk nyílászárók. 2. kúria: telekbelsőben, a D-i telekhatáron szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős, épület, toszkán oszlopos kosáríves tornáccal. Belső terei jellemzően síkfödémesek, egy csehboltozatos (konyha ?).

Remenyik-kúria (Gondozási központ; Szociális információs iroda)

hrsz 370, Deák Ferenc u. 41.

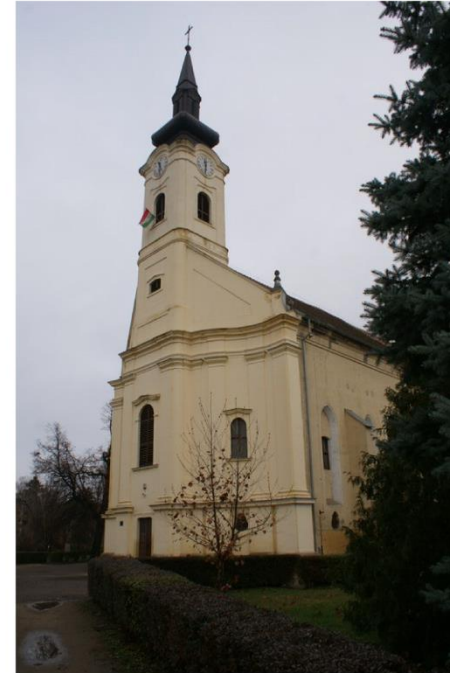
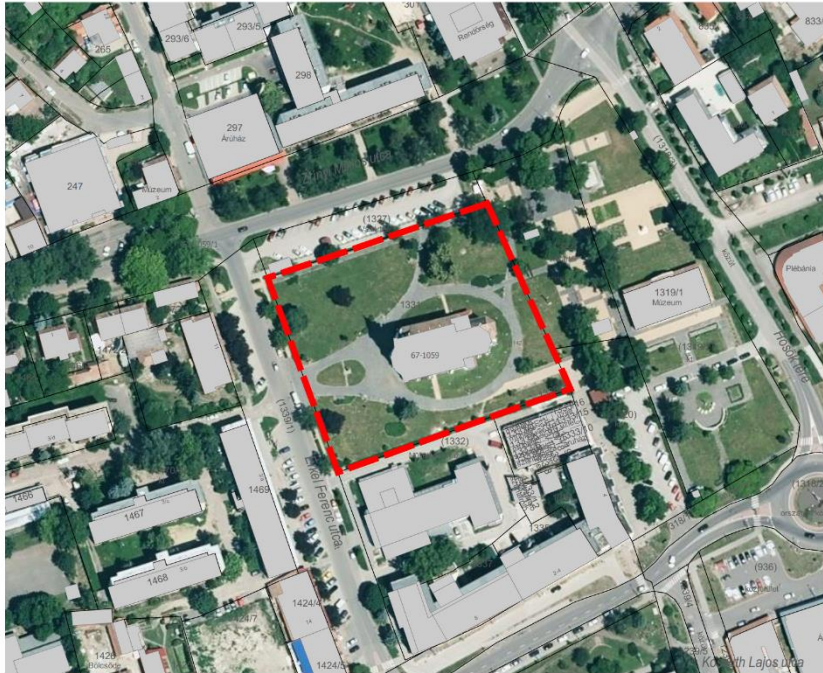

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület, utcai homlokzatán klasszicista tornáccal és timpanonos középrizalittal. A timpanonban a Remenyik család címerével. Udvari homlokzatán újabb favázás veranda. Historizáló nyílászárókkal. 1905-ben dr. Remenyik István átépíttette.

Római katolikus plébániatemplom

hrszt 1331, Erkel Ferenc út

Egyhajós, keletelt, poligonális szentélyzáródású, a szentély felől kontyolt nyeregtetős templom. Homlokzatból kiemelkedő tornya íves vonalban kapcsolódik a hajóhoz. A szentély É-i oldalán kontyolt tetős sekrestye. A homlokzati falakat támpillérek erősítik. A támpillérek között gótikus ablakok. Csehsüveg boltozatos hajó, csehsüveggel és félkupolával fedett szentély, a hajó Ny-i oldalán karzat. Falképek: 18. század második fele (Anton Rosier ?). Berendezés: 18. század második fele. A 15. század második felében épült gótikus templom falai a török hódoltság után még álltak. A romos templomot gr. Haller Sámuel tábornok és Barkóczy Ferenc püspök állította helyre 1745-1767 között. Tornyát 1772-ben építették a templomhoz, a kórus 1818-ban készült. Ez utóbbit 1942-ben lebontották és az orgonakarzatot szélesítették. A templomkertben: Nepomuki Szent János szobor, (trsz.: 2242), jelenleg a templomban; kőkereszt, 1898.

Városháza (Múzeum)

hrsz 1319/2, Hősök tere

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. D-i oldalán dór oszlopos tornác, a tornác fölött attika, É-i oldalon timpanonos középrizalit. Timpanonjában a város címere. Kéttáktusos belső, historizáló nyílászárókkal.

Országosan védett műemlékek

Törzsszám	Cím	Név	Bírság kategória	Helyrajzi szám
2237	Deák Ferenc u. 41.	Remenyik-kúria	II.	362
2238	Dobó u. 29.	v. Dobóczky-kuria	II.	1095/1
2239	Kossuth Lajos u. 26-28.	volt Radich-kúria	II.	1276
2240	Hősök tere	Városháza	II.	1319/1, 1319/2
2241	Erkel Ferenc út	R. k. templom	II.	1331
2242	Erkel Ferenc út (a templomkertben)	Nepomuki Szent János-szobor	II.	1331
9548	Kazinczy u. 3.	Borospince	III.	154

Műemléki környezet

Törzsszám	Cím	Név	Védelem
2240		Városháza ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet
2237		Remenyik-kúria ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet
2238		v. Dobóczky-kuria ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet
2242		Nepomuki Szent János-szobor ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet
2239		volt Radich-kúria ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet
6859	Erkel Ferenc u. - Zrínyi u. - Hősök tere	A r. k. templom műemléki környezete (MK)	Műemléki környezet

I.3.3. A VÉDETTÉ NYILVÁNÍTOTT RÉGÉSZETI LELŐHELYEK ÉS A NYILVÁNTARTOTT RÉGÉSZETI LELŐHELYEK

Azonosító	Lelőhelyszám	Név	Védelem	Helyrajzi szám	EOV Y koordináta	EOV X koordináta
48912	1	Fácános	szakmai	01076/31, 01074/23, 01074/25, 01076/32, 01076/33		
49427	1	Nagy-gyep	szakmai	05/10, 05/11, 0957/3, 0956	742997	245097
49785	2	Nagyléniás-dűlő	szakmai	01081/6	748290	249921
49787	3	Pusztacsász	szakmai	2033, 2206/2, 2206/6	742004	249931

49789	4	Boconádi úti homokbánya	szakmai	3559, 3560, 3563	743060	252606
48907	5	Kapitány-dűlő	szakmai	0302/58	739524	254504
49791	6	Gyöngyösi út	szakmai	18, 20	743162	252605
67525	7	Posta út-dűlő	szakmai	033/15, 033/66, 033/68, 037/11	746071	254712
48800	7	Vásártéri homokbánya	szakmai	109, 3381/2, 3382, 3383, 3370, 3357/1, 3357/2, 3358/1, 3358/2, 3359, 3360, 3361, 3362, 3363, 3364, 3365/2, 3366, 3328, 3301, 3302, 3520, 370, 91/10, 91/11, 91/12, 91/13, 91/14, 86, 87, 88, 89, 81, 82, 83, 90, 91/15, 476, 434, 435, 436/5, 436/6, 436/7, 437, 438, 414/4, 436/1, 439/2, 440, 441, 442/1, 442/2, 443, 444, 445, 446/1, 107/2, 107/3, 107/4, 107/5, 107/6, 107/7, 107/8, 102, 103, 106, 91/1, 448,	742865	251821

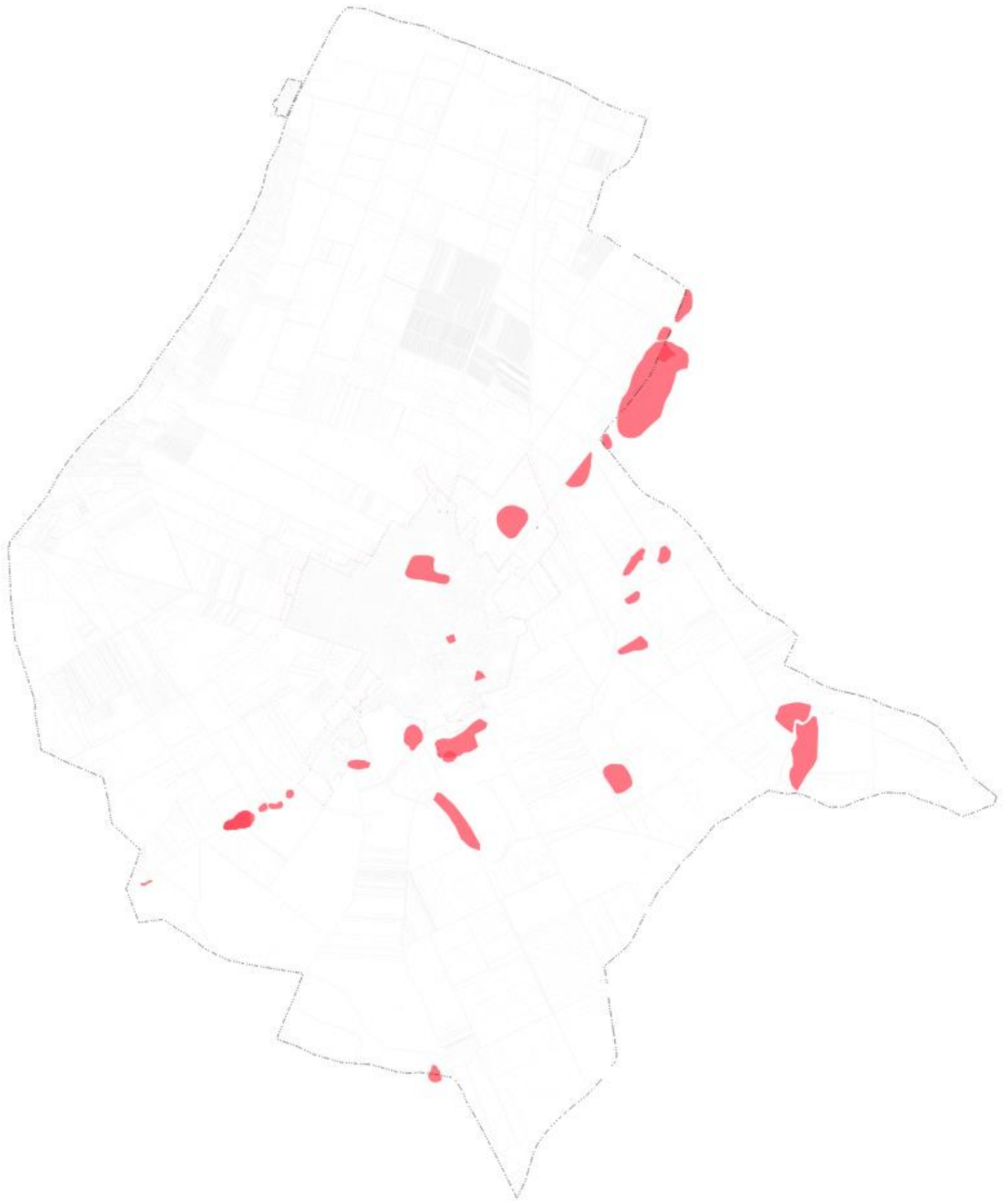
				449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 460, 462, 463/1, 463/2, 464, 465/1, 465/2, 467, 468, 469/1, 469/2, 469/4, 469/5, 469/6, 469/9, 469/10, 469/13, 469/14, 469/12, 470, 472/2, 473, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 490/3, 107/10, 107/11, 107/12, 466/2		
72059	8	Magas-határ-dűlő 1.	szakmai	043/7, 043/8, 043/25, 03/29, 03/31	745289	253535
67493	8	Római katolikus templom	szakmai	1331, 1332, 1333/1, 1473, 1320, 1322, 1327	743215	250889
72061	9	Magas-határ-dűlő 2.	szakmai	033/15, 043/7, 043/8, 042/5, 042/6, 042/7, 042/8, 042/9, 033/16, 033/18, 033/6, 033/17, 033/5, 0104, 082/24,	745867	254250

				033/66, 033/68, 037/11, 043/25, 033/61, 033/65, 033/67, 037/1, 037/2, 042/16, 042/17, 042/18, 043/21, 043/22, 0105/21, 037/17, 037/18, 082/37, 082/40, 082/42, 082/44, 082/45, 082/46, 082/48		
72049	9	Apáti és Kis Éri út köze 1.	szakmai	0930/2, 0930/6, 0776/3, 0899/13, 0907/1, 0909/27, 0930/19, 0931/1, 0931/2, 0932/5	740401	248476
72051	10	Apáti és Kis Éri út köze 2.	szakmai	0911/5, 0776/3, 0932/5	740710	248656
72053	11	Apáti és Kis Éri út köze 3.	szakmai	0932/5	740880	248684
72055	12	Apáti és Kis Éri út köze 4.	szakmai	0776/3, 0932/5	741064	248839
72057	13	Határ-szög	szakmai	015/22, 015/23, 037/11, 03/30, 037/14, 04/2	744942	253112
72077	14	Bodi úti dűlő	szakmai	037/11, 027/34, 027/35, 027/31	746325	255341

72075	20	Básti-tag	szakmai	033/66, 037/11, 0105/21, 033/63, 0109/1	746056	254972
94701	21	Szennyvíztisztítótelep	nyilvántartott			
94725	22	Apáti, 31-es főút mellett	nyilvántartott	0923/6		
94727	23	Csepelye	nyilvántartott	01000/1, 0972/2, 0975, 0976/10, 0976/9, 0977		
94729	24	Dobó-tag	nyilvántartott	01081/3, 01081/4, 01088, 01091/6, 01091/7		
94731	25	Első-Állomás	nyilvántartott	01000/2, 01002, 01005/2, 0978, 0979, 0981, 0982/3		
94739	26	Heves-dűlő	nyilvántartott		745250	251900
94745	27	Nagy-Dobogó-Tag	nyilvántartott	01067/14, 01067/15, 01067/16, 01067/2, 02/2		
94749	28	Radics-Tag	nyilvántartott	01067/10, 01067/11, 01067/3, 01067/6, 01067/9		
94751	29	Pusztacsász 2.	nyilvántartott	0962/2, 0970/10, 0970/11, 0970/12, 0970/13, 0970/14, 0970/2, 2142		
94755	30	Szennyvíztisztító- telep	nyilvántartott	01005/2		
94759	31	Vajda földek	nyilvántartott	03/20, 03/21,		

				03/22, 03/23, 03/27		
94761	32	Vercel	nyilvántartott	01022/6, 01034/1, 01034/2, 01034/3, 01034/4, 01034/5, 01034/6, 01034/7, 01034/8		
94763	33	Tarnaörs-Egri út	nyilvántartott	058, 061, 064/3, 064/4		
96035	34	Czigler	nyilvántartott		745700	251900
96037	35	Nagy-Dobó-Tag 2.	nyilvántartott		746500	251300
96039	36	Négy-Lineális	nyilvántartott		747300	250125
96057	37	Heves-Vasút	nyilvántartott		744750	252400
97545	38	Felső-rétek 1.	nyilvántartott		744024	252473
99343	39	Dobó István utca	nyilvántartott	1109/1, 1110, 1111, 1116, 1159, 1160, 1161, 1162, 1164/1, 1165, 1166, 1108, 1109/2, 1136, 1137, 1138, 1139, 1141, 1142, 1158	743600	250400
99347	40	Remenyik tag	nyilvántartott	031/8, 036/1	44360	252390

Nyilvántartott régészeti lelőhelyeinek elhelyezkedése a közigazgatási területen.

1.4. A HELYI ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG TELEPÜLÉSI ÉRTÉKLELTÁRA

1.4.1. TELEPÜLÉSSZERKEZET, TELEKSTRUKTÚRA ÉS AZ UTCAVONAL-VEZETÉS

Az igazgatási terület súlypontjában fekvő várost a település főteréhez sugaras érkező úthálózat, az ezeket összekötő gyűrűk és a közrezárt területeken kialakult halmazos szerkezet jellemzi. Még fellelhetők az egykori szálláskertes településszerkezet nyomai. A Csokonai utcán túli szabályos telekosztás a múlt századi parcellázások eredménye. A '70-'80-as évek kisebb telkeit a régi városszerkezethez illeszkedő úthálózat mentén alakították ki. A városközpontban ugyanekkor megjelentek a tömbtelkes lakóházak. A településképet meghatározó, a városias külsőt jellemző emeletes épületek száma viszonylag kevés. A városközpont nagyvárosias és vegyes területét kisvárosias, majd kertvárosias lakóterületek övezik. A város nyugati és déli részén megtartja a falusias, laza beépítést. Az iparterület a vasútvonal és a belterület közötti területen található. A város magját képező Hősök tere, Fő út, Kossuth, Erzsébet, Petőfi utca környéke Heves központi része. Az elmúlt időszakban a város elsősorban nyugati irányban terjeszkedett.

Heves településszerkezetében, az utcák vonalvezetésében számos archaikus vonást őriz. A halmazos településforma, a sugaras-körgyűrűs utcaszerkezet ma is jól megfigyelhető. A sugárutak a Gyöngyös, Füzesabony, Hevesvezekény, Pusztacsász felé vezető utakban őrződtek meg. A települési egységet körbevevő külső körút nem alakult ki teljes egészében. Délnyugaton, illetve a település keleti oldalán hiányzik. Azonban a Vásártér utca, Ady Endre utca, Csokonai Vitéz Mihály utca, Radnóti Miklós utca, Brassói utca, Munkácsy Mihály utca vonalában jól követhető eredeti nyomvonal. Heves történeti utcaszerkezete már önmagában is védendő érték.

A település történeti magjában kialakult téglalapalakú teresedés ma már alig vehető észre az újabb beépítések következtében. A tér eredeti vonalát a Zrínyi Miklós utca, Erkel Ferenc utca, Fő utca, Hősök tere vonala jelölheti ki. A településen áthaladó 31. számú főút részben követi az egykori térfalat.

Jellegzetes, örökségvédelmi szempontból értékesnek tekinthető településképet elsősorban a római katolikus templom környezetében találhatunk. Az országos műemléki védelem alatt álló épület között számos klasszicista stílusú kúriát találunk. A XIX. századi kúriaépületeknél a legnehezebb feladat a mai XXI. századi funkció megtalálása, amely szinte az egyedüli biztosítéka ezen régi épületek fennmaradásának. A megtalált funkció mellett fontos szerepet játszik még az új funkcióhoz kapcsolódóan az épületek modernizálása, esetleges bővítése,

amelyet csak az épületek építészeti értékeinek figyelembevételével, hangsúlyozásával, megőrzésével lehet megvalósítani.

Heves településszerkezetének legkorábbi rétege az Árpád-korra vezethető vissza. A település első okleveles említése 1203-ból származik, amikor is királyi várbirtok. A középkorban jelentős, népes település, a XV. század közepén már mezőváros országos és heti vásárok tartási jogával rendelkezett. A török hódoltság azonban hatalmas törést okozott a település életében. A török időkben gyakorlatilag teljesen elnéptelenedik.

A XVIII. század első harmadában élénkül meg a visszatelepülés, ekkor alakul ki Heves településszerkezetének máig megfigyelhető jellegzetessége. A XVIII. század végén készült I. Katonai Felmérés térképlapján halmaztelepülésként jelenik meg Heves. A település központjában nagyméretű, téglalap alakú teresedés alakul ki, amelynek nyugati oldalán a templom áll vele szemben pedig a Popovics-család kúriája található, amelyhez egy igen nagyméretű rendezett kert kapcsolódik. A tértől északra egy nagyobb tömbben rendszertelenül helyezkednek el a házak, közöttük az utcavonalak sem kezdenek kirajzolódni. A tértől délre pedig a településről kivezető utak mentén sorakoznak a házak, ahol a település alakja csillagalakzatot mutat. A házak mögött kertségi területek mutatkoznak.

A XIX. század első felében készült Második Katonai felmérés térképlapján már jelentős településszerkezeti változásokat figyelhetünk meg. A település belső területén kialakul az utcák vonalvezetése, rögzül a Gyöngyös, Füzesabony, Pest felé vezető utak nyomvonala, a településmag nyugati részén kezd kialakulni a külső körút nyomvonala. A halmaztelepülésekre jellemző sugaras utcahálózat kialakul, amelyet egy körgyűrű övez. A település központja körül azonban belső körút nem alakul ki. A településközpont is átépül, a templom körül kialakult téren megjelennek a beépítések, a korábbi kúria eltűnik, kertjét beépítik. A nyugati körgyűrűn kívül, a Vásár földek nevű határrészben kialakulnak a külső kertségek. A XIX. század végén a XX. század elején készült IV. Katonai felmérés térképlapján már jól nyomon követhetőek a településtől nyugatra található kertségek területén az új beépítések megjelenése. Az új településrészen szabályos, egymásra merőleges utcahálózat alakul ki, sakktábla alakú beépítéssel. A településtől nyugatra húzódó egykori kertségi területeken új városrész alakult ki, amely élesen elválik a halmaztelepülés történeti magjától. A kertségi beépítések fokozatosan húzódnak tovább északi irányba.

Napjainkra Heves a Budapestre vezető 31-es út mentén délnyugati irányba összenőtt a szomszédos Csász faluval. A történeti településmag a római katolikus templom környezetében

alakult ki, a korábban itt lévő téglalap alakú teresedést mára már beépítették részben. Az egykori tér körvonalát részben követi a településen áthaladó 31. számú főút nyomvonala is.

1.4.2. UTCAKÉP VAGY UTCAKÉP RÉSZLET

A településkép védelmi rendelet nem határoz meg védett utcaképet, utcavonalat.

1.4.3. EGYÉB TELEPÜLÉSKARAKTER ELEMÉK

A város arculati kézikönyve több településkaraktert különít el, melyek alapján a településképi rendelet egyedi szabályokat állapít(hat) meg az egyes karakterek építményeire vonatkozóan.

Helyi védett értékek értékleltára

1 / 11

Dobó u. 25.

hrsz 1095/1, Kállai-kúria (a középiskola udvarán)

Arany J. u. 43.

hrsz 1210, Szepessy – Spitzer kastély

Hunyadi u.19/a.
hrsz 1449/1, Clar-Jenő-féle ház

Major u.

hrsz 2143, Császi Katolikus templom

Deák F. u. 13.
hrsz 332, Halász-kúria

Deák F. u. 2.
hrsz 370, Köves-féle ház

Gyöngyösi u.
hrsz 496, Református templom

Gyöngyösi u.

hrsz 64/1, Erzsébet kápolna

Szerelem A. u. 29.
hrsz 815/5, Borpince

Szerelem A. u. 2.
hrsz 835, Kaszinó épülete

Hősök tere 7.

hrsz 836/1, Zeneiskola (volt járásbíróház és börtön)

A településkép védelméről szóló helyi rendelet épületek és építészeti értékek közül nyolcat nyilvánít védetté. Ezek az alábbiak:

Helyi egyedi védelem alatt álló értékek

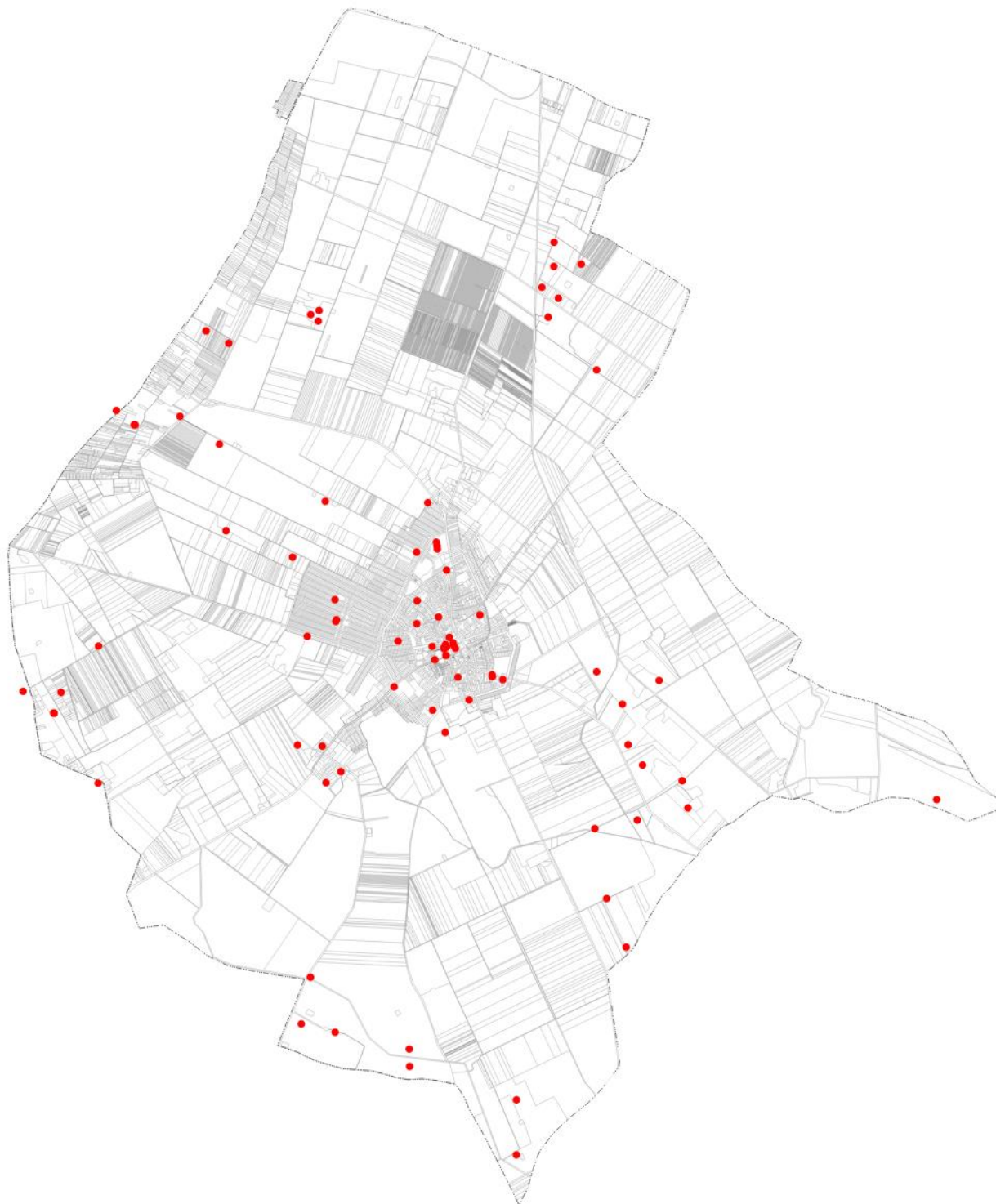
Utca, házszám	Megnevezés
Szabadság tér 1. sz; hrsz.: 1.	Városháza
Szabadság tér; hrsz.: 2/2.	Egészségügyi központ
Széchenyi u; hrsz.: 2378.	Általános iskola
Kossuth u; hrsz.: 36.	Volt gazdaház
Kossuth u. 67. sz; hrsz.: 650/1.	Szitás Erzsébet Képtár
Széchenyi u; hrsz.: 190.	Kúria épület
Kossuth u; hrsz.: 511.	Katolikus kápolna
Széchenyi u; hrsz.: 99.	Unitárius templom

Helyi védett értékek elhelyezkedése térképen ábrázolva

1.4.5. TÁJ- ÉS KERTÉPÍTÉSZETI ALKOTÁS, EGYEDI TÁJÉRTÉK, NÖVÉNYZET

Egyedi tájértékek elhelyezkedése a közigazgatási területen

Egyedi tájértékek

Az egyedi tájértékek típusoktól függetlenül az adott táj karakterének jellemzőit magukon hordozó természeti- kultúrtörténeti-, tudományos- vagy esztétikai szempontból értékes alkotások, képződmények vagy létesítmények, melyek az adott településen élők számára jelentőséggel bírnak. Ezek a tájértékek együttesen határozzák meg a város arculatát. Számos még nyilvántartásba nem vett egyedi tájértéket rögzít a tájértéktár (jelenleg nem működő) webes honlapja, melyeket a nemzeti park még nem vett nyilvántartásba így azok csak tájékoztató jelleggel kerülhetnek a tervekbe.

Megnevezés	Leírás	EOV X	EOV Y	Típus
Kereszt		2250010	6039029	Feszület
Gémeskút		2251455	6037199	Gémeskút
Gémeskút		2251924	6044533	Gémeskút
Gémeskút		2253169	6044399	Gémeskút
Gémeskút		2253708	6046074	Gémeskút
Gémeskút		2255933	6046443	Gémeskút
Gémeskút		2253936	6043837	Gémeskút
Gémeskút		2254040	6042131	Gémeskút
Gémeskút		2255996	6042682	Gémeskút
Gémeskút		2255924	6037141	Gémeskút
Gémeskút		2255378	6037889	Gémeskút
Gémeskút		2250754	6038998	Gémeskút
Gémeskút		2257477	6031530	Gémeskút
Gémeskút		2257475	6031873	Gémeskút
Gémeskút		2256026	6032226	Gémeskút
Gémeskút		2255367	6032399	Gémeskút
Gémeskút		2255560	6033315	Gémeskút
Gémeskút		2260314	6046831	Gémeskút
Gémeskút		2260634	6046611	Gémeskút
Gémeskút		2260556	6047239	Gémeskút
Gémeskút		2260428	6046240	Gémeskút
Gémeskút		2261363	6045185	Gémeskút
Gémeskút		2261267	6039240	Gémeskút

Gémeskút		2261182	6036153	Gémeskút
Gémeskút		2262019	6036306	Gémeskút
Gémeskút		2262490	6039048	Gémeskút
Gémeskút		2262910	6037066	Gémeskút
Gémeskút		2261762	6038593	Gémeskút
Gémeskút		2261861	6037791	Gémeskút
Gémeskút		2262139	6037388	Gémeskút
Gémeskút		2267896	6036612	Gémeskút
Gémeskút		2261391	6034772	Gémeskút
Gémeskút		2261759	6033810	Gémeskút
Gémeskút		2259560	6030839	Gémeskút
Gémeskút		2259541	6029758	Gémeskút
Gémeskút		2260567	6047715	Gémeskút
Kápolna		2258176	6041766	Kápolna
Kápolna		2256218	6037354	Kápolna
Kereszt		2252267	6044246	Feszület
Kereszt		2252289	6044245	Feszület
Kereszt		2254149	6045824	Feszület
Kereszt		2255913	6046234	Feszület
Kereszt		2255337	6041591	Feszület
Kereszt		2257773	6041653	Feszület
Kereszt		2258008	6042622	Feszület
Heves keresztje.2.		2259425	6039115	Feszület
Toth-Szilágyi kereszt.		2255862	6037860	Feszület
Kereszt		2256166	6040311	Feszület
Kereszt		2256178	6040347	Feszület
Kereszt		2250614	6038588	Feszület
Kereszt		2250603	6038597	Feszület
Kereszt		2251504	6039899	Feszület
Heves keresztje.		2258756	6038726	Feszület
Kereszt		2256156	6040741	Feszület
Kereszt		2258278	6038092	Feszület

Külterületi pince		2261094	6047274	Pince
Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop		2258994	6040394	Szobor
Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop		2259216	6039180	Szobor
Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop		2258390	6039964	Szobor
Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop		2257290	6039006	Szobor
Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop		2258503	6039745	Szobor
Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop		2258460	6039851	Szobor
Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop		2257382	6039906	Szobor
Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop		2255601	6040026	Szobor
Emlékmű, szobor, egyedülálló oszlop		2258095	6039527	Szobor
Templom	Református templom	2258356	6041288	Templom

<p>Remenyik-kúria és kertje</p>	<p>Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület, utcai homlokzatán klasszicista tornáccal és timpanonos középrizalittal. A timpanonban a Remenyik család címerével. Udvari homlokzatán újabb favázás veranda. Historizáló nyílászárókkal. 1905-ben dr. Remenyik István átépítette. Tégglalap alaprajzú, földszintes, szabadonálló kúria. Utcái homlokzatán klasszicista tornác, timpanonos középrizalittal. Udvari homlokzatán újabb favázás veranda. Háromrészes párkány, kontyolt nyeregtető. Eklektikus nyílászárók. Kerti oldalon eklektikus nyílasarchitektúra. Főhomlokzati timpanonban átlosan osztott címerpajzsban fölül ágaskodó oroslán, alul kicsinyeit tápláló pelikán. Terméskő lábazatos, hullámfonatos kerítéselemek. Átalakítva. Két neorokokó rácsos szellőzőnyílás. Épült 1840 k., dr. Remenyik István 1905-ben átépítette.</p>	<p>2257769</p>	<p>6040694</p>	<p>Történeti kert</p>
---------------------------------	---	----------------	----------------	-----------------------

Dabóczy-kúria és kertje	<p>Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes kúria. Főhomlokzatának középtengelyében oszlopos tornác, a tornác előtt, a sarkokon három oszloppal alátámasztott portikusz. Bal oldalrészén íves, vakolatdíszes oromdíz. Telkén egyemeletes, nyeregtetős magtár áll, 20. század eleje. A Dobóczy-kúria jelenleg kollégium, a Kállay-kúria iskola. Dobóczy-kúria: Téglalap alaprajzú, földszintes, szabadonálló kúria. Az útra néző homlokzatának tornácából hármassával csoportosított oszlopokon álló portikusz ugrik előre, timpanonos lezárással. Bal oldalrészén íves, mintás oromdíz. Ablakai kőkeretesek. Előlépcsője eredeti. Kállay-kúria: Téglalap alaprajzú, földszintes, szabadonálló kúria. Dór oszlopos tornácát az utóbbi időkben csúnyán beépítették. Hátsó homlokzata középrizalitos. Nyílászárói újak. Magtár: Egyemeletes, nyeregtetős magtár, 20. sz. eleje. Dobóczy-kúria Eklektikus kétszárnyú ajtók. Kállay-kúria Erősen átalakítva. Kállay-kúria: Mai alaprajza valószínűleg, úgy alakult ki, hogy az eredeti U alaprajzú ház szárainak közét beépítették.</p>	2259216	6039212	Történeti kert
-------------------------	--	---------	---------	----------------

R. k. templom	<p>Egyhajós, keletelt, poligonális szentélyzáródású, a szentély felől kontyolt nyeregtetős templom. Homlokzatból kiemelkedő tornya íves vonalban kapcsolódik a hajóhoz. A szentély É-i oldalán kontyolt tetős sekrestye. A homlokzati falakat támpillérek erősítik. A támpillérek között gótikus ablakok. Csehsüveg boltozatos hajó, csehsüveggel és félkupolával fedett szentély, a hajó Ny-i oldalán karzat. Falképek: 18. század második fele (Anton Rosier ?). Berendezés: 18. század második fele. A 15. század második felében épült gótikus templom falai a török hódoltság után még álltak. A romos templomot gr. Haller Sámuel tábornok és Barkóczy Ferenc püspök állíttatta helyre 1745-1767 között. Tornyát 1772-ben építették a templomhoz, a kórus 1818-ban készült. Ez utóbbit 1942-ben lebontották és az orgonakarzatot szélesítették. A templomkertben: Nepomuki Szent János szobor, (trsz.: 2242), jelenleg a templomban- kőkereszt, 1898. Egyhajós, poligonális szentélyzáródású, a szentély felől kontyolt nyeregtetős, keletelt templom. Homlokzatból kiemelkedő tornya hullámvonalas fallal kapcsolódik a hajóhoz. A homlokzati falakat támpillérek erősítik. A szentély É-i oldalán kontyolt tetős sekrestye. A homlokzaton bemutatásra kerültek a feltárt gótikus nyílástöredékek. A templomkertben: Nepomuki Szent János-szobor, rokokó, 1768. /A szobor jelenleg a templomban/ - MJ 2242 Kőkereszt, provinciális 1898. Talapzatán felirat: ALLÍTTATTA CSEPCSÁNYI MÁRIA 1898IK ÉVBEN Hangsúlyos, tagolt falpillérekre támaszkodó, 3 csehboltozattal fedett, széles hajóba nyílik a torony alatti előtér. A hátsó boltszakasz alatt 3 nyílású íves arkádon nyugvó karzat, melyet 1942-ben a hajó felé kinyúló konzolos szakasszal bővítettek. A keskenyebb szentély 2 csehboltozat és egy félkupolaboltozat fedi. A szentély É-i oldalán teknőboltozatos sekrestye, D-i oldalán kisebb oratórium. Belső festés: a boltozatokon díszítőfestés és mennyezetképek, Antoine Rosier, 18. sz. Restaurált. Nyílászárók: barokk sekrestyeajtó. Padlóburkolat: mozaiklap. Berendezés: Főoltár: Jézus megkeresztelkedése, Antoine Rosier, sztypesz, tabernákulum, 2 adoráló angyal, festett fa, későbarokk 18. sz. vége. Mellékoltárok: Krisztus a kereszten Mária Magdolnával, 18. sz. vége, A. Rosier, 2 rokokó gyertyatartó, Mária, 1765, A. Rosier. Sztypesz, festett fa, barokk, 18. sz. vége. Szószék: festett fa, későbarokk, 18. sz. vége, Taller József (A szószék kosarát Szt. Kristóf szobor tartja.) Padok: faragott tölgyfa, barokk, 18. sz. vége. Orgona: klasszicizáló, 19. sz. Egyéb: Sekrestyeszekrény, festett fa, klasszicista, 19. sz. Gyóntatószék, historizáló, 20. sz. eleje. Harang, középkori. A 15. sz. második felében épült gótikus templom falai a török hódoltság után még állnak. Az 1770-es években Haller Sámuel tábornok, hevesi birtokos helyreállítja a templomot, beboltoztatja, Ny-i homlokzatot épít, toronnyal. Karzatát 1942-ben bővítik. 1969-ben falkutatás és homlokzatfelújítás történt.</p>	2258329	6039775	Plébániatemplom
---------------	--	---------	---------	-----------------

Nepomuki Szent János-szobor	<p>Hasáb alakú talapzaton álló Nepomuki Szent János-szobor. A szent papi ornátusban kezében kereszttel és birétummal látható. Talapzatán kartus, egykor 1768-as évszámmal. A szobor jelenleg a r. k. templomban van (trs.: 2241). Templomkertben, a templomtól É-ra álló kő emlék. Lépcsős emelvényen párkányos pillértörzs, rajta Nepomuki Szt. János álló alakja. A szent karingben, paláttal, kezében kereszttel, birétummal van ábrázolva. /A szobor jelenleg a templomban van./ A topográfia szerint a pillértörzsön lévő kartusban az 1768-as évszám volt olvasható, ma ennek már nincs nyoma.</p>	2258310	6039825	Köztéri szobor
Városháza	<p>Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. D-i oldalán dór oszlopos tornác, a tornác fölött attika, É-i oldalon timpanonos középhizalit. Timpanonjában a város címere. Kétraktusos belső, historizáló nyílászárókkal. Jelenleg múzeum. Tégllalap alaprajzú, földszintes, szabadonálló épület. Déli oldalán dór oszlopos tornác, a tornác fölött attika, északon timpanonos középhizalit. Timpanonjában a város címere látható: hármass halmon ágaskodó, koronás, kétfarkú oroszlán, jobbában kardot, baljában kalászkodat tart. Kétrészes párkány, kontyolt nyeregtető. Kétraktusos. Néhány eklektikus nyílászáró. Attikája és timpanonja újabb keletű, 1900-as fényképén még nem szerepelnek.</p>	2258471	6039801	Városház

Borospince	Kertben álló, félig földbe süllyesztett, földdel fedett borospince, trapéz alakú homlokzati falán pilléres, falsávós vakolatarchitektúra. A pince oldalági térbővületében szecseszsiós vakolatarchitektúra. Kertben álló, félig földbe süllyesztett, földdel fedett borospince, törtvonalú, oromzatszerű bejárati végfalán törpepilléres, falsávós vakolatarchitektúra. A jellegtelen pince oldalági térbővületében korabeli vakolatarchitektúra.	2257753	6040244	Pince
------------	---	---------	---------	-------

volt Radich-kúria	1. kúria: a telekbelső ÉNy-i részén szabadon álló, eredetileg L alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület, a külső oldalon végigfutó klasszicista tornáccal, több hozzáépítéssel. Csehboltozatos belső terek- kőkeretes, barokk nyílászárók. Jelenleg iroda és raktár. 1. kúria Téglalap alaprajzú, földszintes, szabadonálló kúria. Toszkán oszlopos kosáríves tornáccal, kőkeretes, könyöklőpárkányos, ki-be-nyíló ablakokkal. Egyrészes párkánya fölött kontyolt nyeregtető. Barokk kőkeretes ablakok. 2. kúria Eredetileg L alaprajzú, földszintes, szabadonálló kúria, több hozzáépítéssel, átalakítással. Külső oldalon végigfutó klasszicista tornác, kontyolt nyeregtető. K-i oldalán kőkeretes nyílások, barokk vasalatos K-i benyíló ablakok. 1. kúria Egy csehboltozatos helyiség (valószínűleg konyha), a többi síkfödémes. 2. kúria (Belső) előtere csehboltozatos. Több lépcsőben épült, bővült.	2258546	6039177	Kúria
Csepcsányi kereszt		2258279	6039762	Feszület
A Feltámadás keresztje		2258181	6041707	Feszület
Temetői kereszt		2258162	6041842	Feszület
Hevesi Múzeumi Kiállítóhely	Hevesi Múzeumi Kiállítóhely	2258316	6039608	Kiállítóhely
Emlékpark	Emlékpark	2258283	6039740	Emlékpark
Sakkmúzeum, Heves	Sakkmúzeum, Heves	2258049	6039789	Múzeum
Halász-kastély	Halász-kastély	2258183	6040367	Kastély
Básty-Újfalussy-kastély ???	Básthy-kastély	2258038	6038535	Történeti kert

Oktatástörténeti kiállítás	Oktatástörténeti kiállítás	2259218	6039179	Kiállítóhely
kunhalom	teljes felületén felszántott	2263014	6036528	Kunhalom- telep
Gosztonyi-kastélykert	Gosztonyi-kastélykert	2255766	6046365	Történeti kert

2. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE

2.1. A TELEPÜLÉSI ÉRTÉKLELTÁRBAN SZEREPLŐ ELEMÉK VONATKOZÁSÁBAN RELEVÁNS RÖVID ÉS KÖZÉPTÁVON TERVEZETT VÁLTOZÁSOK ISMERTETÉSE ÉS HATÁSUK

A településrendezési terv készítése során a tervezők kiemelt figyelmet fordítottak a kulturális örökség védelmére. A változtatások így vagy semleges, vagy javító hatást eredményezhetnek.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében a településszerkezeti terv változásait ismerve állapítható meg az érintettség. A koncepció nem érinti a lelőhelyeket így káros zavaró hatás nem merül fel annak készítésének jóváhagyása során.

A műemlékek, műemléki környezet, helyi épített örökség vonatkozásában a terv többnyire csak olyan változtatásokat irányoz elő, melyek a kialakult állapotot tükrözik. Az építmények, az utcakép, a településszerkezet védelmét elsősorban a helyi településképvédelmi rendeletben szabályozza a város önkormányzatának képviselő-testülete. Az új régészeti lelőhelyek a terveken feltüntetésre kerültek, így egyes beruházások esetén a régészeti érintettség már a tervezés fázisban figyelembe vehető, illetve a lelőhely elkerülhető.

Kőszeghy Csanád Ábel

okl. településmérnök

TT 09 0655

Források:

Heves város településképi arculati kézikönyve – 2018

Muemlekem.hu

Tajertektar.hu